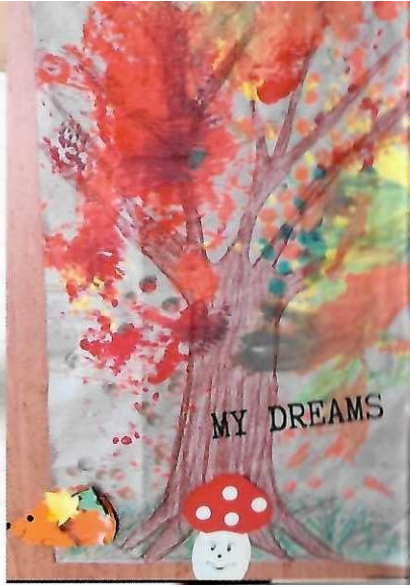

BÖLCSICSERGŐ

XV. kerületi bölcsődék lapja
2024.év

PILLANATOK

Inspiration

A jövő
azoké, akik
hisznek
álmaik
szépségében

Happiness

Kedves Olvasó!

A XV. Kerület Egyesített Bölcsődék Bölcsicsergő újság ötödik példányát tartja most a kezében.

Izeltőt adunk a minőségi játékidő fontosságáról, a korosztálynak megfelelő, gyakorlatban megvalósítható fejlesztő hatású eszközök tárházáról.

Olvashatnak az érzelmi intelligencia fejlesztéséről a művészek segítségével, továbbá a mese és közös ünnepi készülődés kiemelt szerepéről.

Betekintést nyerhetnek a kortárskapcsolatok alakulásáról a bölcsődei szocializáció folyamán, valamint megkérdeztük a pedagógust a beszédfejlődést segítő lehetőségekről.

Fogadják szeretettel!

Naszekné Ladola Erika
Intézményvezető

„A gyerek az öröm, a reménység. Gyöngé testében van valami világi; ártatlan lelkében van valami égi; egész kedves valója olyan nekünk, mint a tavaszi vetés: ígéret és gyönyörűség.”

/Gárdonyi Géza/

Minta szerepe, utánzás, szerepjáték bölcsődés korban

Írta: Mózsik Anikó, kisgyermeknevelő

Szerepjáték jelentősége a gyermek fejlődésében

A gyermeknél 2 éves kor után elkezdődik, hogy a felnőtteket utánozva olyan helyzeteket teremtenek, amelyekben eljátszhatják a tőlük látott szokásokat, cselekedeteket. Ezért nagyon fontos, hogy mit közvetítünk a gyermek felé, mert az első években szerzett minta beépül a személyiségébe. Később óvodás korban egyre összetettebb szerepjátékokat játszanak. Az egyszerű utánzáson túl már a fantáziájuknak is szerepe van.

A szerepjáték nem csak szórakoztatja a gyermekeket, rengeteget tanulnak is belőle, hatalmas jelentősége van a gyermekek fejlődése szempontjából. A különböző életkorú gyermekek fontos készségeit fejleszti.

Mit is jelent a szerepjáték?

A képzelet használatával szerepekkel és tettekkel ruházunk fel szimbolikus dolgokat, vagy más embereket. Ilyen pl. az is, amikor a gyermek duplóból épít valamit, amit egy állatnak nevez, majd utánozza vele az állat hangját, viselkedését. Közben tisztában van vele, hogy nem igazi állat, hanem eljátszott.

A gyerekek életkoruk függvényében különböző típusú szerepjátékokat játszanak;

-Utánzó játék: Ez a szerepjáték legkorábban megjelenő formája (1,5 éves kor körül). Ennek során a gyermekek másoktól látott cselekedeteket utánoznak. Pl. játék telefont tesznek a fülükhöz, babakocsiban tologatják, játék étellel etetik a babát

-Szimbolikus játék: Ilyenkor szimbolikus módon használják a tárgyakat. Pl. homoktortát kínálnak, úgy tesznek mintha megennék, legóból kacsát épít, majd eljátsza, hogy hápog, úszik

-Drámai játék: Történeteket és szerepeket játszanak el egyedül, vagy társaikkal. Ezek a történetek általában a velük történt dolgok újbóli eljátszása. Pl. szülő gyermek szituáció, orvos-beteg, boltos-vásárló

-Fantáziajáték: Ez a drámai játék továbbfejlesztése. A történetben szereplő cselekménnyel, szereplőkkel, tárgyakkal a való életben még nem találkozott, elképzelt, kitalált történet. Pl. úrutazás, képzeletbeli világ.

Miért fontos a szerepjáték? / Miben segíti a gyermeket?

- A való élet eljátszása megtanítja a gyermekeknek, hogy **milyen alapvető szerepek várnak rájuk az életben**. A kisgyermek a játék során dolgozhat, tanulhat, anyuka, apuka lehet, vásárolhat, építkezhet- számos olyan szituá-

cióba kerül, amellyel később találkozni fog. Az elsődleges minták a szülők, és esetleg más hozzájuk közel álló felnőttet is lemásolnak. A játékban meg-
eleveníthetik azokat a tapasztalatokat, érzelmi benyomásokat, amelyek va-
lamilyen hatással voltak rájuk.

A szerepjátékok során a gyerekek eljátszhatják, **gyakorolhatják azokat a viselkedési mintákat**, melyeket később a valóságban is alkalmazni fognak. Éppen ezért a társadalmi **szabályok és normák tanulásának** az egyik legfontosabb eszköze a szerepjáték, hiszen a gyerekek itt sajátíthatják el azt, hogy az egyes szituációkban mit szabad tenniük és mit nem.

-Segítheti a gyermeket a **szorongás feloldásában**:

a gyermekek olyan helyzeteket is eljátszhatnak, amiktől tartanak. Erre a legjellegzetesebb példa az orvosos játék, amiben a gyerekek fel tudják oldani a szorongást, az orvostól, vizsgálattól való félelmüket.

A szerepjáték nem csak a jövőtől való félelem leküzdésében segíthet, hanem a korábbi, negatív tapasztalatokat is fel tudják dolgozni így a kicsik, kijátszhatják magukból például a korábbi fájdalmat, ijedséget okozó helyzeteket.

- Fejleszti a **társas és kapcsolatteremtő készségeket**. A társaikkal való játék során a gyermekek megtanulják, hogyan alakíthatnak ki barátságokat, mások ötleteit meghallgathatják, megtanulhatnak kompromisszumokat kötni a játék alakulásával kapcsolatban. Megtanítja őket a másokkal való együttműködésre, egymásra figyelésre egy közösségben. Empátiára is neveli a gyerekeket, mert oda kell figyelniük mások érzéseire, gondolataira a játék során.

-A **képzelőerő a kreativitás fejlődésére** szintén pozitív hatással van. A gyerekek különböző dolgokat, játékokat használnak, a felnőttek által használt tárgyak helyettesítésére. Így lesz a fakockából mobiltelefon, a frizbiből kormány, egy tollból injekció. A játék során ezek a kellékek sokkal fontosabban számukra, mint hogy például jelmezt használjanak a játékhoz. A szerepjáték világában is adódnak konfliktusok, melyet a gyerekeknek meg kell oldani. Rá kell jönniük hogyan oldhatják meg a problémákat. Eközben fejlődik a kreatív **problémamegoldási készségük**.

-Az **Emocionális** (érzelmeken alapuló) **készségeket** is fejleszti. Szerepjáték során a gyerekeknek lehetőségük adódik a különböző viselkedésmódok felfedezésére, új szerepek kipróbálására. Pl. egy visszahúzódóbb gyerek a játék során más viselkedést, szerepet is kipróbálhat. A szerepjáték a még nem ismert érzelmek, pl. a harag, szomorúság feldolgozásában is segíthet a gyermekeknek

A csoportos szerepjáték során a gyerekek fontos **kommunikációs készségeket** sajátítanak el. Megfogalmazzák ötleteiket, kifejezik érzéseiket, és együttműködnek másokkal. A szerepjáték a szókincsüket is fejleszti. A szerepjáték közben a **tökéletesen alkalmazzák azokat a szavakat**, amelyeket a felnőttektől hallottak hasonló szituációkban, mint amit eljátszanak. Az, hogy ezeket a szavakat használják a játék során, segíti őket abban, hogy megértsék a jelentésüket.

A felnőttek szerepe

A gyermek gyakran a szülőt is igyekszik bevonni a szerepjátékokba. Ilyenkor nem jó elhárítani a kérését, jó, ha a felnőtt is részt vesz a játékban. A gyerekek sokat tanulnak egymástól a szerepjátékokban, de a **felnőttek belevihetnek olyan plusz elemeket is a történeteikbe**, amelyekre ők nem gondoltak volna, amiket egymástól nem tanulhattak volna el.

Tudatosan is kezdeményezhetünk olyan szerepjátékot, melynek során hasznos ismereteket adhatunk át a gyerekeknek játék közben. pl. közlekedési játék során rögzülnek a helyes közlekedési szabályok.

A gyermekek nagyon fogékonyak, elsősorban a szülőktől látott mintát utánozzák le, ezért fontos a pozitív minta. Közös tevékenységek során is példát mutathatunk neki.

A szerepjátékhoz a gyerekeknek csupán a képzeletükre van szükségük. A különböző játékos tárgyak azonban sokat segíthetnek a játékötletek megvalósításában. Pl. játék ételek, konyhai eszközök, kis konyha, babák, plüssök. Akár házilag közösen is készíthetünk dolgokat, melyeket játék közben használhat.

Szerepjáték ötletek:

- Kispárnákat egymás mögé helyezve máris kezdődhet a buszos szerepjáték, az utasok lehetnek akár plüssök, babák is.
 - A gyermek eljátszhatja bölcsődei napját, akár a kisgyermeknevelő szerepét, a babák, plüssállatok pedig a gyermekek. Képet kaphatunk a gyermekek egy napjáról.
 - Közösen is készíthetünk játékpénzt boltos játékhoz.
 - Készíthetünk jelzőtáblákat, amivel azután forgalom irányítósat játszhat.
 - Kedvenc meséjéből is játszhat, akár kedvenc mesehőse szerepébe bújhat.
- Szerepjáték közben a gyermek képzelete szabadon szárnyal, csak a fantáziája szab határt. Rajtunk múlik, hogyan támogatjuk ebben.

„ A gyerekek azért látják a varázslatot, mert keresik”

/Christopher Moore/

A mesék, mesélés jelentősége kisgyermekkorban

Írta: Kovács Ildikó Csilla, kisgyermeknevelő

Egy kisgyermek életében az irodalommal való ismerkedés lényegében már a magzati létben megkezdődik ha erre a szocializációs környezet lehetőséget teremt. A méhen belül hallott versek, mondókák, dalok, egyéb zenei élmények, világrajövetel után is ismerősek lesznek. Témánknál maradva, a mesék és képeskönyvek szerepére nekünk kisgyermeknevelőknek nagyon fontos, hogy felhívjuk a család, a szülők figyelmét, hogy „csecsemő és kisgyermekkorban az élőszóval közvetített irodalmi élményeknek van igazán meghatározó szerepük.”

A kutatók szerint a mesemondás korszaka, a mesélés befogadása, a gyermek egy éves kora körül kezdődik, amikor a passzív szókinccs gyarapszik. Ilyenkor a téma szinte elhanyagolható, a figyelmet inkább a hangos beszéd, a gesztusok keltik fel.

Két éves kortól változik a forma, az ún. „Énmesék” veszik át a szerepet. Ezekben a történetekben a jelen, a hétköznapok elevenednek meg, ahol a gyermek maga a főszereplő. A legjobb ha saját magunk mesélünk a gyermek érdeklődését figyelembe véve, kíváncsiságot ébresztve. A szülőknek szabadságuk van arra, hogy személyes életükből vett példákkal a gyermek korához igazodva meséljen.

A Waldorf-iskola alapítója Rudolf Steiner is szintén így vélekedik erről: „Találjatok ki meséket! Nem baj ha rosszabbak, gyengébbek, ha kisebb a szókinccsük. A gyerekek veletek együtt csinálják a belső munkát, a ti kreativitásotokat is élvezik, nekik ez rendkívül vonzó és leköti őket.”

A „belső munka” hangsúlya, megjelenik a két, három éves kor., Igazi mesében” is, sőt, innentől kezdve éri el jelentőségét.

Jean Piaget svájci pszichológus szerint „, az igazi mese élvezetének feltétele a képzetek kialakulása, a szemléletes, és szimbolikus gondolkodás megindulása. A mesemondásnál már nem a valóság reprezentálása az el-

sődleges, hanem az örömszerzés, a varázslat. Ahol felnőtt, és gyermek egy irányba mozdul, az előbbi vezet, az utóbbi egy belső mozivásznnon vetíti ki a hallott történetet.

A „belső munka” itt kezdődik, és jut el a mélységekig. Személyiségformáló ereje, láthatatlanul hat, és később manifesztálódik.

Épp ezért, a digitális eszközökről eljuttatott mesék, témáikban, megjelenítéseikben, nem érik el a „belső munkát” elindító folyamatokat. A képzeteknek határt szabnak, kész vizuális élményt nyújtanak.

Mese a bölcsődében

Az anyanyelvi nevelés lehetőségének szempontjából a kisgyermeknevelőknek viszonylag „szerencsájük van”. A képeskönyvek, laporellók, s minden gyermekeknek szánt irodalom korosztály szerint rendelkezésre áll, hiszen a kötelező játékkészlet részét képezik. Azonban a minőség nem mindegy, kiválasztásuk, és a bennük rejlő tartalom átadása megfelelő szakértelmet kíván, mert nem minden kisgyermek rendelkezik olyan szociokulturális környezettel, ahol a számára fejlődést támogató irodalmi nevelést megkaphatná. A bölcsőde erre is lehetőséget nyújt a literációs környezet megteremtésével, ahol az ismeretnyújtáson kívül, az irodalom megszerettetése a cél.

A kisgyermek általában attól kéri, illetve fogadja el a mesét aki érzelmileg közel áll hozzá. Az „élményközvetítés intim kommunikációs helyzet, a felnőtt és gyermek kapcsolatának elmélyülését segíti.” Tehetjük kettesben, mikor a gyermek az ölkben ül, csoportosan, egy bábtevékenységet, vagy a délutáni elalvást kísérvé, de akár spontán is.

A sajátos nevelési igényű kisgyermeknevelésnél a meséknek kiemelten fontos szerepe van a fejlesztésben is. Mesekönyvből történő mesélés esetén ahol

vizuális megjelenítés is van, a képeket egyenként, röviden tömören, egy-két szavas mondatokkal adjuk át, fűszerezve a képekhez illő énekes, mondókás, kiegészítőkkal, melyek a tartalom beépülését segítik.

Így tehát összességében elmondhatjuk, hogy a mesehallgatás megannyi területen jótékony hatással bír: fejleszti a kreatív gondolkodást, a szociális kompetenciákat, személyiség formáló ereje van, az anyanyelvi területeken, a beszédfejlődést, beszédértést segíti...

A minőségi irodalom, mely a gyermek igényeihez, életkorához igazodik, egy a könyveket szerető, kritikus gondolkodással bíró felnőttet nevel, aki bármilyen élethelyzetben általa támogatást talál.

Ajánlott irodalom 6-12 hónapos korig

Habkönyvek, Pancsoló pajtások, Pancsoló könyv sorozat (Móra Ferenc könyvkiadó)

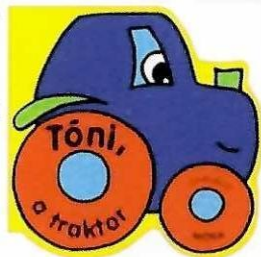
Rázz meg! Csörgős könyvsorozat (Napraforgó könyvkiadó) Kuttyus, Cicus, Nyuszi, Egér

Játékkönyvek 1-2 éveseknek

12-18 hónapos korig

Beszél a kéz sorozat (Csimota kiadó), Ujj bújócskák sorozat (Tessloff és Babilon kiadó)

Mutasd és mondd! Mini laporello sorozat (Csengőkert kiadó).....

18-24 hó

Nagyszemű lapozó sorozat, Tapintás felfedező sorozat (Tessloff és Babilon kiadó)

Hallgasd meg a hangomat sorozat (Napraforgó kiadó).....

Böngésző könyvek 1-3 éveseknek, 2-3-4 éveseknek

Mini böngésző sorozat (Naphegy kiadó)

Ottó könyvsorozat (Csimota könyvkiadó)....

Képes mesekönyvek 1-2-3 éveseknek

Jakabosné Kovács Juli: Kerekítő manó egy napja (Napraforgó kiadó)

Marék Veronika: Amikor te kicsi voltál-félig kész mesekönyv (Móra Ferenc kiadó)

Tardos Anna-Kálló Éva: A baba első, második lexikonja, Zsófi és Peti otthon (Móra Ferenc kiadó).....

Felhasznált irodalom:

Gyöngy Kinga: Első lépések a művészetek felé I.

Vekerdy Tamás: Kicsikről nagyoknak

Kortárs kapcsolatok alakulása a bölcsődében

Írta: Szilágyiné Divinyi Erika, kisgyermeknevelő

Kisgyermeknevelőként a nevelési év végén nagy örömmel tölt el, hogy mennyi mindent tudnak, megtanultak, megismertek az óvodába induló gyermekeink. Egymást hogyan segítik, bátorítják, szükség esetén vigasztalják. Ismerik egymás alváshoz hozott kis kedvencét, megismerik társuk ruhadarabjait. Barátságok alakulnak ki. Otthonosan mozognak a bölcsődei környezetben. A fejlődést nagyon jó látni, megtapasztalni. Hogyan is jutottunk el idáig, hogy ennyi mindent megtanultak a hozzánk járó gyermekek? Mit is csináltunk, hogy ilyen jó kis közösségé formálódtak? Ezekre a kérdésekre próbálok a következőkben válaszolni.

Bölcsődébe kerülés előtt a gyermekek eddig az otthoni biztonságot nyújtó környezetben töltötték mindennapjaikat, a szülők, nagyszülők körében. A szülőktől ismert, kapott viselkedési mintákat, normákat tanulták meg. Kortárskapcsolatuk kevés vagy alig van. A családban ritkán van hasonló életkorú gyermek. Baráti társaságban, esetleg a játszótéren találkoznak kortársakkal. Ahogyan a gyermek növekszik egyre többször kerül számára ismeretlen, környezetbe és helyzetekbe.

Az első ilyen újszerű helyzet a gyermekintézményekhez kötődik. A szülők munkájuk miatt gyakran veszik igénybe a bölcsődei szolgáltatást. A bölcsőde az első olyan helyszín, intézmény a kisgyermek életében, ahol szülein, családtagjain kívül számára addig ismeretlen emberekkel kerül kapcsolatba. Amíg otthon pontosan ismerték, tudták akár szavak nélkül is érzéseit, szükségleteit, ismerik vágyait, esetleges félelmeit, addig ebben az új világban neki kell a felnőttekkel érintkezésbe lépnie. Tudatnia kell valamilyen

módon, hogy ő mit is szeretne, mit érez, mire van szüksége. Ugyancsak meg kell tanulnia kapcsolatot teremteni a többi gyermekkel is.

Ezért van nagy jelentősége a bölcsődébe kerülés során a szülővel történő fokozatos beszoktatásnak. A gyermek terhelhetőségét, érzelmi állapotát maximálisan figyelembe kell venni. Minél kisebb létszámú kortárscsoportba kerül a gyermek, annál könnyebben ismeri ki magát. A bölcsődében jól működő saját kisgyermeknevelői rendszer, a gyermekek igényeihez, szükségleteihez mért napirend nagymértékben segíti az új környezethez való alkalmazkodást. A gyermek számára egy állandóságot, kiszámíthatóságot biztosít. Ebben a korban még a gyermekek nem ismerik az idő fogalmát ezért a napi események sorrendjéből tudnak következtetni arra, hogy a szülők mikor várhatóak, mikor jönnek értük. A kisgyermeknevelők számára mindig egy izgalmas feladat az érkező gyermekeket egy jó kis összetartó közösségé formálni. Az újonnan érkező gyermeket segíteni, hogy a kortársak minél hamarabb elfogadják, befogadják őt. Bölcsődében a legfontosabb tevékenysége a gyermeknek a játék. A játék mely szabadon választott, nem irányított. A játék kiemelkedő szerepet játszik a gyermekek kortárs kapcsolataiban. A szabad játék során a gyerekek megtanulják, hogyan kell együttműködniük, megosztaniuk a játékokat, és közösen alkotni, létrehozni valamit. A nevelő ezeket a játékokat természetesen kezdeményezheti, megismertetheti a gyermekekkel, hogyan kell vele játszani. A tevékenység közben jó lehetősége van arra a kisgyermeknevelőnek, hogy a gyermekeket együttműködésre, interakcióra és egymás közötti kommunikációra készítse. Gyakran építünk együtt állatkeretet, az autók számára garázst, vonatpályát, magas tornyot. Játék során van lehetőségünk beszélgetni a színekről, formákról a gyermekek szívesen osztanak meg átélte, látott eseményeket, történeteket. Segítik egymást játék során összeilleszteni az elemeket vagy megtalálni szükséges formát. Támogatják társukat, hogy minél magasabbra tudja a tornyát felépíteni. Együtt nevetnek

vagy éppen szomorkodnak, ha az ledől. A kisgyermeknevelő igyekszik a vitás helyzetek kialakulását megelőzni vagy a kialakult vitákat elrendezni. Segíti a gyermekeket abban, hogy képesek legyen megosztani a játékokon. A nagy doboz Duplo, sok autó, játékbaba, babakonyhai eszközök mindenkié. Gyakran hangoztatják még a bölcsődébe kerülés első időszakában, hogy „az enyém”!

Ebből a helyzetből kell a gyermeket, gyermekeket eljuttatni arra a szintre, hogy tudjon, képes legyen együtt játszani, szükség esetén osztozni a játékokon. A nevelőnek ezért nagyon jól kell ismernie a csoportba járó gyermekek személyiségét, képességét, érdeklődési körét, hogy kevesebb vitás helyzet alakuljon ki és lehetőség szerint mindenkit egyformán sikerélményhez juttasson.

Gyakran készítünk közös alkotásokat festünk tenyérrel, ecsettel, szivaccsal. Rajzolunk, ragasztunk, gyurmázunk. Megfigyelik egymás alkotásait, megdicsérik, bátorítják egymást. Ezt látják, hallják tőlünk felnőttektől. A nagymozgásos játékok, a zenei nevelés és az együtt mozgás közös élményt nyújt számukra. A mozgással egybekötött mondókázás segíti a szöveg jobb megértését. A mese, vers segíti a nyelvi fejlődést, bővíti szókincsüket. A mesék világának felfedezése serkenti a gyermekek fantáziáját, kreatív gondolkodásmódjukat, segíti abban, hogy saját történetet meséljen el. A mesék sok esetben tanulságosak, támogatják a gyermekeket abban, hogy megértsék az alapvető erkölcsi értékeket, mint a barátság, együttérzés, egymás segítése. Mesehallgatás csoportos élményt ad, erősíti a

közösségi érzést, szociális képességeket fejleszti. Ezért mindennap igyekszünk alkalmazni a csoportunkban. Gyakran használunk a meséléshez bábokat a gyermekeket is aktív részvételre biztatva. Természetesen a csoportban dolgozó kisgyermeknevelők, dajka viselkedése, egymással történő kommunikációja minta a gyermekek számára. Jó hangulatban, egymást segítve a ránk bízott gyermekek nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabban fejlődnek. Mindezek mellé elengedhetetlen a szülőkkel történő segítő, támogató együttműködés. Ezért törekszünk szülőkkel alkotódélutánokat létrehozni. Virágot ültetünk, mondókázunk, énekelünk, kreatív tevékenységeket végzünk.

Jó érzéssel tölt el bennünket, hogy óvodába menő gyermekeink és szüleik gyakran visszatérnek, meglátogatnak minket. Ez egy őszinte, pozitív visszacsatolása munkánknak.

Beszédfejlődés a bölcsődében szakember szemmel

Karáth Fruzsina, kisgyermeknevelő

A kerületi Gyöngyszem bölcsődében dolgozom, mint kisgyermeknevelő, így nap, mint nap tapasztalom, a szülők aggodalmát gyermekük beszédfejlődése kapcsán. Ebben a cikkben szeretném kifejezni az adott korosztályra vonatkozó beszédfejlődési normákat. Továbbá, az általam ismert legeredményesebb gyógypedagógus, logopédus szakvéleményét is szeretném Önökkel megosztani a témával kapcsolatosan, aki tudásával segítséget nyújthat gyermekük esetleges elakadásaiban.

Egy bölcsődés gyermek aktív szókincse a következők szerint alakul, ha a legmegfelelőbb helyzetet nézzük, 12 hónaposan – 1-5 szó, 18 hónaposan – 10-50 szó, 24 hónaposan 50-300 szó, 36 hónaposan – 250-1000 szó az, amit aktívan használ. Csecsemő-és kisgyermeknevelőként számos játékos tevékenységet végzünk napi szinten, amivel játékos módon bővíthetjük szókincsüket a gyermekeknek. Ilyen lehet egy ének-zenei, mondókás tevékenység vagy a korosztály kedvence, a bábozás. Ezekkel a tevékenységekkel számos egyéb területet tudunk fejleszteni, mint a fantázia, ritmusérzék, memória, koncentráció, figyelem területe. A bölcsődében, otthoni környezetben is nagy segítség lehet a mesekönyv olvasása, itt fontos megjegyezni, hogy legnagyobb fejlesztő hatása a kézben fogható könyveknek van, a digitális eszközök használatát, e fajta hangos mesék hallgatását ebben a korosztályban nem szoktuk javasolni.

Lássuk most egy szakember véleményét, Szűcs Bianka logopédust kérdeztem arról, mi az adott korosztály kommunikációs készsége szakmai szemmel, illetve egy-egy elakadás során milyen segítő lehetőségeket tud ajánlani a szülőknek, bölcsődei szakembereknek egyaránt. Továbbá, kérdeztem egyik szakterületről a beszédindításról, valamint ennek látványos, tapasztalható fejlesztő hatásáról.

Szűcs Bianka – logopédus, gyógypedagógus

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat egyik tagintézményében, valamint a magánellátás során szerzett több éves tapasztalataim alapján azt látom, hogy évről-évre nő a nyelvi késéssel bejelentkező gyermekek száma, ami többek között azért is aggasztó, mert, ha nem helyezünk nagyobb hangsúlyt a fejlesztésekre, a nyelvi késésnek a későbbiekben is lehetnek következményei pl.: óvodáskorban artikulációs zavar, beszédértési, beszédészlelési nehézségek, iskoláskorban a tanulási zavarok (diszlexia, diszgráfia stb.), figyelmi nehézségek. Ez a kevésbé hivatalos statisztika minket, szakembereket is arra ösztönöz, hogy a prevencióra, azaz a megelőzésre minél nagyobb hangsúlyt fektessünk. Ahogy azt már említetted, vannak bizonyos mérföldkövek a beszédfejlődés során, melyek segítenek a szülőknek tájékozódni, ilyen például az 50 szavas aktív szókincs, amit 2 éves korra általában elsajátítanak a gyerekek. Az aktív szó a mindennapi életben ugyanarra a dologra konzekvensen használt szavakat jelenti. Fontos, hogy nem ismétlés során használja ezeket a szavakat a gyermek, hanem önálló megnevezés útján. Szavaknak számoljuk továbbá a hangutánzókat (pl.: miáú, vauvau), illetve azokat a szavakat is, amelyek csak a gyermek környezetében élők számára bír mindennapi jelentéssel (pl.: iszi szót használja konzekvensen a gyermek a tejre vagy az innivalókra). Az 50 szó azért is különösen fontos, mert ha ez megvan akkor tud a gyermek már 2-3 szavas mondatokat is alkotni, amely a beszédfejlődés egyik következő lépcsőfoka.

Na de mit tudunk tenni, hogy gyermekünk szókincse megfelelően fejlődjön?

A mesék, dalok, illetve a mondókák nagy szerepet játszanak a folyamatban. Ha gyermekünk még nem is tud részt venni ezekbe aktívan, akkor is nagy hatással vannak ezek a fejlődésre. (És nem kell ahhoz X-faktor énekesnek lennünk.) A mozgással kísért mondókákba pedig már ő is be tud csatlakozni. A hangutánzó szavak használata a mindennapi életben megkönnyíti a gyermeknek az ismétlést, ugyanis ezek kiejtése (akár játékosan, túlzóan, többször) sok esetben könnyebb, különösen akkor, ha egy esemény is társul ezekhez (pl.: “Hoopp” - leesett a labda.)

Az ajakgyakorlatok, fújógyakorlatok segítik a száj körüli izmok erősödését, koordinációját. Grimaszolhatunk a tükörbe, különböző arcokat utánozhatunk, hangutánzó szavak ismétlésével pedig megtornáztathatjuk a szánkat. Terápiás foglalkozásaimon kivétel nélkül mindig van buborékfújás (én is fújok, ilyenkor “putty” szóval eltüntetik az összes buborékot és ők is fújhatnak), gyertyának éneklés majd annak elfújása vagy pedig pomponok, vattapamacsok stb. fújása.

A mozgás és a beszéd nagyon szorosan összefügg, a kezdeti időszakban szinte elválaszthatatlan. Sok esetben, ha a mozgásfejlődésben egy szakasz kimaradt, vagy késett, jelezheti számunkra, hogy oda kell figyelni gyermekünk fejlődésére. A játszótéren használt hinta, csúszda használata is hozzájárul az idegrendszeri érés folyamatához. A beszédfejlődés elmaradásának nagyon sok aspektusa lehet. Többször találkozunk olyan esetekkel, ahol az ajánlott képernyőidő túllépése okoz figyelmi problémákat a gyermeknél, ilyenkor azokat az ingereket amiket a képernyőn keresztül kap próbálja keresni a virtuális világon kívül, ez pedig figyelmi nehézségeket okozhat nála (pl.: nem tud elmerülni egy játékban hosszabban, mindig újat keres).

A többnyelvűség nem okozhat nyelvi késést, viszont aki több nyelvet használ a gyermekével kevésbé következetesen az megzavarhatja a fejlődés menetét. Fontos, hogy a gyermek egy emberhez egy nyelvet tudjon kötni (Ha apuka magyar, anyuka német és a közös nyelv az angol nem probléma, amíg mindenki a saját nyelvét használja, ha a gyermekkel van, azaz anyuka gyermekkel német, apuka magyar, anyuka apuka egymással angol.). Az angol vagy bármely másik nyelv korai megtanulásával sincs probléma, abban az esetben (!), ha a gyermeknek már van egy biztos alapja az anyanyelvén (itt gondolok a sok angol videóra vagy arra, ha valaki önszántából szeretne megtanítani a gyermeknek egy másik nyelvet is).

A cumi túlzott használata is járhat hosszútávon negatív következményekkel. Pozitív hatásai lehetnek, hogy megnyugtatja a gyermeket és

biztonságérzetet nyújt, mely a korai időszakban elengedhetetlen. Negatív hatása lehet, hogy egyrészt nehezíti a szavak kiejtését, csökkenti a beszédkedvet, helytelen nyelési funkciót (nyelvlökéses nyelés), szájlégzést, valamint eltérő fogazati, állkapocs rendellenességeket tud okozni. Szülőknek azonban azt szoktam javasolni, ha már használjuk a cumit, akkor ügyeljünk arra, hogy játék közben, illetve nap közben ne legyen a gyermek szájában. Próbáljunk kisebb, puha cumit választani és igyekezzünk 3 éves kora előtt leszoktatni a gyermeket a cumi használatáról. A legfontosabb az egyensúly megtalálása.

Remélem ezek az információk segítséget nyújtanak azoknak, akik szeretnének többet tudni, illetve azoknak is, akik bizonytalanok. A korai prevenció, valamint intervenció elengedhetetlen a fejlődés során. A státuszvizsgálatok sok esetben tudnak segítséget nyújtani a szülőknek gyermekük fejlődését illetően, de fontos, hogy a szülők is tájékozottak legyenek, ezért hoztam létre a Gyermekbeszéd Varázslat című instagram és facebook oldalt, ahol a tájékoztató jellegű posztok mellett, hamarosan megtalálhatóak lesznek beszédindító, valamint iskola előkészítő csomagok, feladatok is. Ezek frissek, ahogy évről-évre látom a gyermekek fejlettségi szintjének az alakulását azokhoz igazítottam.

Szűcs Bianka:

Karáth Fruzsina:

Családi kézműveskedés a bölcsődében, avagy miért érdemes együtt készülni az ünnepekre?

Írta: Fuczai Ágnes, kisgyermeknevelő

Az ünnepekre való készülődés a bölcsődében mindig különleges időszak, amely lehetőséget nyújt a közösség összekovácsolására és az érzelmi kapcsolatok erősítésére. Az, hogy a szülők is részt vesznek ebben a folyamatban, számos előnnyel jár mind a gyermekek, mind a szülők, mind pedig a bölcsőde számára. Miért érdemes ezeket az alkalmakat közösen megszervezni?

A gyermekek számára a legfontosabb érzelmi támaszt a szülők jelentik, különösen a korai években. Amikor a szülők részt vesznek a bölcsődei ünnepi készülődésben, a gyermekek nagyobb érzelmi biztonságban érzik magukat. Látják, hogy a számukra fontos emberek együttműködnek, közös célért dolgoznak, és osztoznak az élményekben, ami erősíti a szülő-gyermek kapcsolatot.

A közös kreatív tevékenységek során a gyermekek szinte észrevétlenül sajátítanak el új készségeket, legyen szó finommotorikus készségekről, szociális képességekről, vagy akár az ünnepekhez kapcsolódó hagyományok megismeréséről. A szülővel közösen végzett feladatok segítik a gyermekek tanulását, hiszen a szülőktől látott és hallott dolgok mélyebb benyomást keltenek bennük.

Az ünnepekre való készülődés különleges izgalommal tölti el a gyermekeket. A közösen készített dekorációk, ajándékok és egyéb ünnepi kellékek növelik az ünnepi hangulatot, és segítenek a gyermekeknek meg tapasztalni a várakozás örömeit. Ez pozitívan hat a gyermekek érzelmi fejlődésére, és megtanítja őket a türelem és az előkészületek fontosságára.

Az ünnepekre való közös készülődés lehetőséget ad a szülőknek, hogy aktívan részt vegyenek gyermekük bölcsődei életében. Ez nemcsak a szülő-gyermek kapcsolatot erősíti, hanem a szülők betekintést nyerhetnek a gyermekek mindennapjaiba, láthatják fejlődésüket és azokat az apró örömeiket, amelyekkel nap mint nap találkozhatnak.

A közös események alkalmat adnak a szülőknek arra is, hogy megismerkedjenek más családokkal, és szorosabb kapcsolatot alakítsanak ki a bölcsődei közösséggel. Ezek a kapcsolatok hosszú távon is fontosak le

hetnek, hiszen a gyermekek barátságai sokszor a szülők közötti jó kapcsolatokra épülnek.

Amikor a szülők és a gyermekek együtt alkotnak, az eredmény nemcsak a gyermek számára jelent sikerélményt, hanem a szülők számára is. A közösen elért eredmények, legyen az egy saját készítésű karácsonyi dísz vagy egy közös ünnepi előadás, büszkeséggel töltheti el mind a gyermeket, mind a szülőt.

A közös ünnepi készülődés erősíti a bölcsőde közösségét, és hozzájárul egy összetartó, támogató környezet kialakításához. Amikor a szülők és a bölcsőde munkatársai együtt dolgoznak, közösen vesznek részt a programokban, az együttműködés természetesebbé és gördülékenyebbé válik a hétköznapiak során is.

Az ilyen események pozitív visszhangot keltenek a szülők körében, akik továbbadják a jó tapasztalatokat másoknak is. Ez növeli a bölcsőde hírnevét és vonzerejét, ami hosszú távon előnyös lehet a bölcsőde számára, akár a beiratkozó gyermekek számát tekintve, akár a közösség általi támogatásban.

A közös kreatív tevékenységek beépítése a mindennapokba lehetőséget ad arra, hogy a bölcsőde innovatív és gyakorlatias pedagógiai módszereket alkalmazzon. Ez nemcsak a gyermekek fejlődésére van pozitív hatással, hanem a bölcsőde pedagógusainak szakmai fejlődésére is.

Az ünnepekre való készülődés nem csupán egy feladat, amit el kell végezni, hanem egy érzelmekkel teli folyamat, amely erősíti az összetartozás érzését, és különleges emlékeket teremt. Az ünnepek előkészületei során a gyermekek megtanulják az ünneplés, az ajándékozás és az együttlét értékét, ami alapvető fontosságú a későbbi társas kapcsolataik és érzelmi intelligenciájuk fejlesztése szempontjából.

Összegzésül elmondható, hogy az ünnepekre való készülődés szülővel együtt megrendezve számos pozitív hatással bír. Erősíti a családi és közösségi kapcsolatokat, támogatja a gyermekek fejlődését, és hozzájárul a bölcsőde pedagógiai munkájának sikeréhez. Éppen ezért érdemes ezt a hagyományt ápolni és minden évben újraéleszteni.

Jeles ünnepek

Karácsony

Az egyik legnagyobb és legmeghittebb ünnep, amely során számos kreatív tevékenységet lehet beiktatni. Ilyen lehet a közös karácsonyfadísz-készítés, ajándékok készítése a szülőknek, vagy karácsonyi dalok éneklése. Az ünnepi díszítések, kézműves foglalkozások, mézeskalács-sütés mind olyan tevékenységek, amelyekbe a szülők is szívesen bekapcsolódnak.

Húsvét

Húsvét alkalmából a tojásfestés, húsvéti kosarak készítése és a közös tojáskeresés remek alkalmat ad arra, hogy a gyermekek és szülők együtt alkossanak. A húsvéti dekorációk készítése, például nyuszik vagy csibék megalkotása is népszerű program lehet.

Anyák napja

Az anyák napi készülődés apukákkal különösen megható, hiszen a gyermekek apró ajándékokat készíthetnek az édesanyjuknak, amit közösen alkothatnak meg a bölcsődében. Ilyenkor versikéket tanulhatnak, virágokat készíthetnek papírból vagy képeslapokat díszíthetnek.

Mikulás

A Mikulásvárás a kisgyermekek számára mindig nagy izgalommal jár. A szülőkkel együtt készülhetnek el a csizmák díszítése, Mikulás-csomagok összeállítása vagy a Mikulás-napi műsor. Ezek az események emlékezetessé teszik a várakozást és az ünneplést.

Farsang

A farsangi időszak a jelmezekről és a vidám multságokról szól. A szülők és gyermekek közösen készíthetik el a jelmezeket, illetve részt vehetnek a farsangi bál megszervezésében. A közös játékok, táncok és versenyek szórakoztató élményt nyújtanak minden résztvevőnek.

Gyermeknap

Bár nem kifejezetten vallási vagy nemzeti ünnep, a gyermeknap is egy remek alkalom a közös programok szervezésére. Ilyenkor a szülők és gyermekek közösen vehetnek részt játékos vetélkedőkön, kézműves foglalkozásokon, vagy akár egy szabadtéri pikniken.

Adventi időszak

Az adventi időszak a karácsony előtti készülődésről szól. Ilyenkor adventi koszorúk készítése, gyertyagyújtás, és közös éneklések segíthetnek ráhangolódni az ünnepre. A szülők bevonása ezekbe a tevékenységekbe még különlegesebbé teszi ezt az időszakot.

Ezek az ünnepek kiváló alkalmat nyújtanak arra, hogy a bölcsőde közössége összekovácsolódjon, és hogy a gyermekek, szülők és pedagógusok együtt ünnepeljenek, alkossanak és élményekkel gazdagodjanak.

A gyermekek érzelmi fejlődésének és érzelmi intelligenciájának fejlődésének támogatása

Írta: Petikné Bodóczki Karolina, kisgyermeknevelő

A koragyermekkor az életünk egyik legfontosabb és legsebezhetőbb időszaka, amikor a gyermek érzelmi fejlődése és érzelmi intelligenciája formálódni kezd. Az érzelmi nevelés és az érzelmi intelligencia fejlesztése ebben a korai időszakban kulcsfontosságú a gyermekek egészséges és boldog fejlődéséhez. Ezen felismerés alapján merül fel a kérdés: Hogyan lehet hatékonyan támogatni a gyermekek érzelmi fejlődését és érzelmi intelligenciájának fejlődését már a koragyermekkorban? Az emberi érzelmek és művészet örök, mély kapcsolatának vizsgálata rendkívül izgalmas terület. A művészet és az érzelmi nevelés találkozásában rejlik a legtöbb lehetőség az érzelmi intelligencia gazdagítására a legfiatalabb korosztály számára. A gyermekek érzelmi fejlődése az egyik legfontosabb része a nevelési folyamatnak. Az érzelmek felismerése, kifejezése és kezelése már a legkisebb korban elkezdődik, és ehhez a művészetek kiváló eszközöket kínálnak. A zene, a vizuális művészetek, a tánc és a drámajáték mind segíthetnek abban, hogy a gyermekek megértsék és kifejezzék az érzéseiket.

A bölcsődék szolgáltatják az elsődleges környezetet a kisgyermek számára, ahol ezek a fejlődési dimenziók megkezdődnek. A koragyermekkorban történő érzelmi nevelés és az érzelmi intelligencia fejlesztése olyan lehetőségeket teremt, amelyek egész életen át hatással lehetnek a gyermekek érzelmi jólétére és szociális kapcsolataira. Hiszem, hogy az érzelmek megértésének és kifejezésének megtanítása a gyermekeknek egy olyan alap, amely hosszútávon megtérül, segíthet nekik abban, hogy megtalálják a boldogságot és az értelmet az életükben, és képesek legyenek hatékonyan kommunikálni másokkal. Az érzelmi intelligencia és az érzelmek kifejezése nem csak az egyéni boldogság és érzelmi jólét alapvető építőkövei, hanem kulcsfontosságúak a társadalmi kapcsolatok, az empátia és az egészséges életmód szempontjából is.

Szerencsére a művészeti nevelés és a művészeti tevékenységek szerepe egyre nagyobb hangsúlyt kap a koragyermekkorban oktatás és nevelés területén. (Gyöngy, Művészet és játék kisgyermekkorban) A művészetek természetüknél fogva érzelmeket váltanak ki, legyen az egy vidám dallam vagy egy színes festmény. Az alkotás és a befogadás közben a gyermekek megtanulják, hogy az érzelmek különböző formákban nyilvánulhatnak meg, és ezek elfogadhatók. A művészet nemcsak eszköz, hanem egyfajta „érzelmi nyelv”, amelyet a gyerekek korán elsajátítanak.

Hogyan segíthet a képzőművészet az érzelmek kifejezésében és azok megértésében a kisgyermekkorban? „Az EQ készségei magyarázattal, belátással, tehát kognitív módszerekkel nem fejleszthetők.” (Uzsálné dr. Pécsi, A nevelés az élet szolgálata I., 2010) Általában kognitív módszerekkel próbálunk érzelmi intelligencia készségeket megtanítani gyerekeknek, de ezek belátásos úton nem nevelhetők, csak az érzelmeink keresztül lehetséges. Ezeket a készségeket nevelni érzelmi megérintettség, átélt élmény nélkül nem tudjuk. (Uzsálné dr. Pécsi, 2010) könyvében és előadásában mindig hangsúlyozza a művészi kifejezésben rejlő rendkívül gazdag tartalom lehe-

tőségeit arra, hogy sokszor átéljék a katarzis élményt, ami a problémamegoldás eszközévé válik, hiszen ezeket a mintákat alkalmazzuk. Ezért van kiemelkedően nagy jelentősége a művészeteknek. „...már 1975-ben is leírta Tardos Anna, hogy az alkotótevékenységek lényege a gyermekek önálló próbálkozása, az anyag alakíthatóságának megtapasztalása, nem a technikai fogások elsajátítása, teljesítményszintet előírni nem szabad számukra. A kreatív játékok során a folyamat a lényeg, nem a végeredmény.” (TARDOS 1975: 147–148 idézi: (Gyöngy, 2014.)

Érzelmi nevelés a művészetek eszközeivel a bölcsődében

1. Zene: Dalok, mondókák és hangszeres játék

A zene segíti a gyermeket a társas kapcsolatok kialakításában, akár az együtt éneklés vagy zenélés révén. A gyermek érzelmi világát harmonizálja, mert nyugtat, felold, segít eseményeket feldolgozni. A zene is alkalmas arra, hogy művészi kifejező eszköz legyen.

Énekelj együtt a gyerekekkel: Válassz olyan dalokat, amelyek különböző érzelmeket közvetítenek.

Hangszeres játék: Adj a gyerekek kezébe egyszerű ritmushangszereket, és engedd, hogy szabadon kísérletezzenek velük. A hangszerek segítenek az érzelmek levezetésében. Mutasd meg nekik, hogyan fejezhetik ki velük az érzelmeiket. Kérd meg őket, hogy játsszanak dühösen (erősen ütve a dob), vagy boldogan (gyorsan és vidáman csilingelve a triangulumon).

Zenehallgatás: Hallgassatok együtt különböző stílusú zenét, és beszélgetek arról, mit éreztek közben. Kérdezd meg tőlük, hogy mit gondolnak egy-egy dallamról.

2. Képzőművészet: Festés, rajzolás és gyurmázás

A kézműves tevékenységek során a gyerekek lehetőséget kapnak arra, hogy kézzel fogható formába öntsék érzéseiket. A szabad alkotás erősíti a gyerekek önkifejezését és érzelmi világuk feldolgozását.

Színválasztás érzelmek szerint: Hozz létre egy színpalettát, ahol a színekhez érzelmeket társítotok. Bátorítsd a gyerekeket arra, hogy válasszanak színeket, amelyek éppen illenek az aktuális érzelmeikhez.

Textúrák és anyagok használata: Az gyurmázás különleges érzékszervi élményt ad a gyerekeknek, ami segít nekik a stressz levezetésében. Engedd, hogy formázzanak belőle, amit csak szeretnének – ezáltal az érzelmi feldolgozás is könnyebbé válik.

Rajzolás, festés érzelmekkel: Rajzoljatok együtt olyan dolgokat, amelyek a különböző érzelmeket tükrözik. Kérd meg őket, hogy rajzolják le, hogyan néz ki az öröm, a düh vagy a szomorúság. Ez segít nekik abban, hogy vizuálisan kifejezzék, amit belül éreznek.

3. Mozgás és tánc: Érzelmek a mozdulatokon keresztül

A gyerekek természetesen mozgásban vannak, és a tánc, illetve a szabad mozgás kiváló lehetőséget ad az érzelmek kifejezésére.

Érzelmi mozgásjátékok: Játsszátok olyan játékokat, ahol a gyerekek mozgással fejezhetik ki érzelmeiket. Például mondhatod nekik: „Mutassátok meg, hogyan mozog a dühös ember!” vagy „Táncoljatok úgy, mintha nagyon boldogok lennétek!”

Tánc különböző zenékre: Tartsatok zenés táncfoglalkozásokat, ahol különböző tempójú zenékre mozoghatnak a gyerekek. A lassú zenék segítenek az ellazulásban, míg a gyors, ritmikus zenék örömteli energiát adnak.

4. Színház és drámajáték: Érzelmek szerepjátékban

A színházi játékok és szerepjátékok kiválóan fejlesztik az empátiát, és segítenek a gyerekeknek abban, hogy jobban megértsék saját és mások érzelmeit.

Bábjátékok: Bábokkal mesélj el egyszerű történeteket, amelyek különböző érzelmekről szólnak. Engedd, hogy a gyerekek is irányítsák a bábokat, és játsszanak el helyzeteket, például hogyan vigasztalják meg egymást a bábok, ha szomorúak.

Szerepjáték: Hozzatok létre egyszerű helyzeteket, mint például „a kisállat elveszett, hogyan segíthetünk neki?”. A gyerekek eljátszhatják, hogyan segítenek másoknak, és közben megtanulhatják az érzelmi megoldások különböző módjait.

Mesés drámajátékok: Készítsetek közösen egy egyszerű mesét, amelyben minden gyerek eljátszhat egy szerepet. Ezzel gyakorolhatják az érzelmek átélését és kifejezését biztonságos, játékos keretek között.

Fejlesszünk vagy játszunk? Játékkal fejlesszünk!

Írta: Krúdy Emese pszichológus, képzésben lévő család- és párterapeuta, életvezetési coach

Napjainkban szülőként egyre nagyobb elvárással szembesülünk gyermekünk fejlődésének, tudásának, ismeretének elvárt szintjével kapcsolatban. A játékboltok polcain sorakoznak a fejlesztő játékok, a közösségi médiában egyre változatosabb kisgyermekeknek szóló kreatív elfoglaltságokat találunk. Mindezek az elvárások, hogy minél ügyesebb, okosabb és kreatívabb gyermeket neveljünk nehéz terhet tesznek a szülőre. Hiszen ebben a kavalkádban egyre nehezebb meghatározni, vajon mire lenne szüksége a gyermeknek, mi az a tevékenység, ami életkorának megfelelően támogatja a fejlődését, fejleszti az önbizalmát, növeli a kreativitását, mindemellett még örömet is ad. A jó hír, hogy a játékban mindezek együttesen vannak jelen. A játék, olyan tevékenység, amely belülről fakad, spontán, önmagáért végezzük, nincs azonnali, egyértelmű célja. A gyermekek játéka általában elmélyült és örömteli. Az első körülírható és megfigyelhető tevékenységet gyakorló játéknak nevezzük, amelyet Jean Piaget svájci pszichológus, a játékelmélet megalkotója 0-2 éves korhoz kötött és szenzomotoros szakasznak nevezett. Mivel ebben a szakaszban a világgal és a tárgyakkal érzékszervi-mozgásos úton ismerkednek a gyermekek, ezért kutató, felfedező azaz explorációs játéknak nevezték. Bruno Bettelheim amerikai gyerekpszichológus szerint, a játék azért fontos a gyermek életében, mert segít számára a külső és belső világot integrálni, azaz egyesíteni. A gyermek aktív figyelme már három-négy hónapos korban mind a látásos, mind a hallásos úton kialakul. Legszívesebben a saját testével játszik, annak felfedezése létfontosságú számára. Emiatt is fontos, hogy szülőként ehhez nyugodt időt és csendes környezetet biztosítsunk. Ebben a korban nincs helye a hangos, felhúzható, állandóan zenét játszó forgóknak, éneklő

plüssöknek, se tabletnek, TV-nek vagy okostelefonnak.

Hogyan érdemes felépíteni egy kisgyermek napi játék idejét? Az első négy hónapban még csak pár perces játékokról beszélhetünk, amit általában a tisztába tevésnél tudunk megtenni. Ebben az időszakban a testérzését, bőr-érzékelését, hallását, látását, érzélem kialakítását tudjuk fejleszteni. Amit akár a baba hasról-hátra, oldalra fordításával, akár egy színes virág/állat vagy színes krepp papír (amit könnyen mozgat a szél) kiságyra szerelésével, vagy mintás lepedővel, rácsra tehető textilképpel, közös tornával, vagy „kukucska” játékkal is támogathatunk. De már ebben a pár hónapos korban is érdemes elkezdni az önálló játékokra szoktatást, mikor az etetés utáni időszakban már nem zuhan rögtön álomba a gyermek, hanem még fent van, nézelődik. Érthető módon rögtön édesanyját hívja, de néha elég, ha a kiságy mellé állunk, halk hangon beszélünk hozzá, vagy egy plüss testünk tőle távolabb, hogy azt nézegesse. A 4-5 hónapos gyerek már egyre több időt tölt ébren, szülőként egyre nehezebb kitölteni a játék idejét. Érdemes beiktatni a délelőtti vagy délutáni önálló játékidőt. Miből áll ez ebben a korban? Szülőként hagyja, hogy a gyermek saját erőfeszítéseket tegyen, tapasztalatokat szerezzen, akár saját testével, akár a mellé tett játékokkal. Tegye egy pokrócra, köré 2-3 játékkal, amit még nem ismer, akár átlátszó műanyag flakonba helyezett kisebb játékot, akár puha kislabdát/kockát, más-más felületű rágókát, stb., ezek segítségével tudja megtapasztalni majd a tárgyak kemény -puha, hideg-meleg, stb. tulajdonságait. Ezzel is kitaláljuk azokat az időket amikor, ha csak pár percre is, de elkezd önállóan megfigyelni a körülötte lévő világot, ezzel is támogatva az észlelését, a világot és önmaga felfedezését és önállósodását.

A következőkben a 2-7 éves korosztály számára ajánlanék jó játékokat, amelyek ezeket a fő funkcióterületeket fejlesztik: 1) Motoriumot (nagy- és finommozgás), 2) Percepciót - jelentése: érzékelés, észlelés (percepciót-, kognitív képességet-, gondolkodást fejlesztő), 3) Intellektust (emlékezetet-, figyelmet, nyelvi képességet fejlesztő), 4) Szociabilitást (személyiséget-, társas képességeket fejlesztő). Minden gyermek más játékszert kedvel, egyéniségének, érdeklődésének megfelelően. Más és más

játékkal fejezi ki önmagát, mutatja meg gondolat- és fantáziavilágát vagy konfliktusait. Ha tudjuk milyen játékokat részesít előnyben gyermekünk, akkor az életkorának megfelelően válasszunk számára kedveltet a következő ajánlások alapján:

Elsőként a **nagyméretű fakockával** való játékot említeném, amelynek építése fejleszti a fantáziát, hiszen lehet vonat, ház, torony, bunker, vár is a kockákból, a gyerek elképzelésének megfelelően. De növeli az önbizalmát is, mikor már egyre magasabb tornyot is fel tud építeni.

Következő játék a **gyurmázás**, aminek leginkább a színezetlen alapkészletét ajánlanám, hiszen így nem tud összekeveredni a többféle szín, ami néha fejtörést okoz a szülőknek és sokszor felesleges szabályt jelent a gyermeknek. De bölcsődés korban semmiképpen nem ajánlanám az előre kitalált műanyag sablonos készleteket. Hiszen a kis kezeknek sikerélményre, közös gyúrásra, lapításra van szüksége, nem a nehezen kinyomható és tisztítható színes-szagos műanyag alkatrészekre. Akár már 15 hónaposan is elkezdhetjük a gyurma bevezetését, mutassuk meg hogyan lehet golyóvá gyúrnunk, lapogatni és ellapítani. A golyó gömbölyítés lehet a következő lépés, ebben segítsük a gyermeket, de már mutassuk meg neki, hogy tud anya vagy apa gilisztát készíteni, majd perecet, de ezt még ne várjuk el a gyermektől. A szülő a golyókat egymásra téve hóembert is készíthet. Szeme lehet bors vagy szegfűszeg, kalapja egy kupak. Pár hónap múlva miután minden héten elővettük a gyurmát és megmutattuk neki az előző gyakorlatokat, már 18-19 hónaposan együtt készülhet a kígyócsalád, sodorgasák őket kisebbre, nagyobbra. Majd a kilapított gyurmán a szülő mutassa meg, hogyan bökődöshet mintát a gyermek ceruzával. 20 hónaposan már a gyermek is becsatlakozhat a gombóc gyúrásba, de sodorhat hengereket is, engedje, hogy szegfűszeget vagy babérlevelet is beletűzzön. Következő hónapban vegyenek elő tésztakiszúró/gyurma kiszúró formákat. Engedje a gyerekeknek, hogy akár újra és újra rányomja a gyurmára. Nem a tökéletes forma kiszúrása a lényeg, hanem az alkotás öröme, annak az élménye, hogy mintát csinálhat, ezt nevezik folyamatfókuszsnak, mikor a gyermek a tevékenységben érdekelt, nem a kimenetben. Az a folyamat az élvezetes,

hogy eldöntheti milyen erővel nyomja a gyurmába a formát, meglátja-e a mintát benne vagy új mintát alkot. És a végén ha akarja, újra összegyúrhatja az egészet, amit aztán újra kilapíthat, stb..

A **képeskönyv nézegetést** is jó szívvel ajánlanám, amit már egészen kis korban el lehet kezdeni, először egy puhafedelű kiskönyv lapozgatásával. Fontos tudni, ha a kisgyermek nem érdeklődik a könyv iránt, ellenben napi fél óránál többet tabletezik, okostelefonozik, videózik vagy tévézik, akkor a digitális mesélés idejét csökkenteni érdemes, hogy az igazi mesekönyv iránti kedvet meghozzuk. 1 éves korban már meg tudjuk mutatni a képeskönyvben a háziállatokat, kimondjuk azok nevét és megkérjük utánozza a gyermek a hangjukat. Érdemes a háziállatokkal kezdeni, ha már mindegyikük hangját jól utánozza, akkor térjenek át a vadállatokra. Majd 1,5 évesen már meséljenek is a képeskönyvből! Kérdezzék meg a gyermeket a látottakról, koncentráljanak a cselekvést jelentő szavakra, kérdezzék meg melyik állat úszik, mászik, fut, vagy fekszik?

A **mondókák, ölbéli játékok**, még azok, amik szorosabb, bizalmi kapcsolódást adnak a szülő-gyermek párosnak. A fókuszált figyelem megnyugtató, kiegyensúlyozottá teszi a gyermekeket. A mondókákban ismétlődő kifejezések biztonságot adnak és örömeztetést nyújtanak a gyermek számára, élvezetet jelent az ismételt szavak, kifejezések vagy mozgások felismerése. Emiatt érdemes többször is elismételni a mondókákat. Az együttlét során fejlődik a beszédészlelés- és értés, az emlékezet- és koncentrációképesség, az auditív (hallási), vizuális (látási) és taktilis (tapintás általi) észlelésük és érzékelésük, a nagymozgásuk, a mozgáskoordinációjuk és egyensúlyérzésük.

Amit még jó szívvel ajánlanék a **legózás**, de itt is fontos az alkotás öröme, nem a kész műretek. Mutassuk meg, hogyan tudja egymásra illeszteni őket. Építsünk pár elemből álló tornyot és kérjük meg, utánozza le. A **gyöngyként fűzhető nagy méretű fagolyók** felfűzése is komoly koncentrációt igényel és fejleszti a finommotorikus képességeket. Ezen felül a kézzel történő **festést, a ceruza és zsírkréta** használatot ajánlanám, akár napi szinten, de itt is fontos hangsúlyozni, hogy a rajzolás ebben a korban még

csak firkálást jelent. Nem várjuk el a pontosan kivitelezett ceruzafogást, hanem inkább a kavics vagy csepp alakú zsírkrétát részesítsük előnyben, aminek minden oldalával tud színes firkákat létrehozni a gyermek.

A gyermekkel együtt végzett foglalkozások, játékok további előnye, hogy mélyítik az anya-gyerek, apa-gyerek kapcsolatot, hiszen a szülő és gyermek csak egymásra figyel ilyenkor, kialakul egy közös kommunikáció, amire a későbbiekben is tudnak majd jó szívvel támaszkodni. **Deákné B. Katalin: Anya, taníts engem! Fejlesztési lehetőségek születéstől iskolakezdésig** könyvéből pár konkrét példával is szeretném segíteni a szülőket, hogy mit játszanak otthon, közösen.

1 éves korban:

Tárgyak felismertetése, válaszon ki 3 tárgyat (pl.: baba, autó, kacsa), majd kérje: „Add, ide a babát!”, tartsa őket egy helyen, hogy a gyakorlásnál mindig innen tudja majd elővenni őket.

Háztartási eszközök nevének tanítása, nem éles, nem szúrós, nem hegyes eszközökkel. Rakjon a földre műanyag kanalat, tányért, szűrőt, majd kérje őket egyenként: „Add ide a kanalat!”.

Szabadban figyeljenek meg bogarat, csigát, katicát, majd nézzék ahogy mászik, adja a kezébe, mutassa meg a földet, kavicsot, botot, adja ezeket is a kezébe.

Egymásnak grimaszoljanak, dugják ki a nyelvüket, utánozzák egymást.

1,5 éves gyermeknél:

Játék állatokon testrészek nevének gyakorlása (fej, orr, szem, száj, fül, mancs, fark, csőr, stb.)

Gombválogatás színek szerint, de csak két szint válasszon.

Szolgáltasson parfümöt, ecetet (messziről), öblítőt, majd mondja neki: „jó szagú, illatos, büdös”.

Gyakorolják a tárgyak egymásba helyezését (tálak, mérőpoharak, kockatorony, műanyag pohár, stb.).

Cuppantsanak pusztit, mondjanak hangutánzó szavakat (kipp-kopp, hipp-hopp, csing-ling, tik-tak, piff-puff).

Játszanak el néhány mondókát (pl.: Kerekecske gombocska, Fújja szél a fákat, Én kis kertem kerteltem, stb.)

Vonja be a házimunkába, engedje port törölni, nedves ruhával felmosni.

1,5-2 éves gyermeknél:

Szoba berendezési tárgyainak megismerése, „Mondja neki, gyere ki, itt vagyok a konyhában. Elmegyek a kamrába, hozok valamit!”.

Kérdezgesse a testrészeiről, „Hol a fejed, kezed, hasad, lábad, nyakad, füled, orrod, szemed?”

Kapcsolgassák a villanyt, mondja: „Sötét, világos”. Mutasson árnyékokat a falon, koncentrálja figyelmét az árnyra!

Gurítsanak labdát, golyót, lejtőn, vagy dobják egymásnak egész közelről.

Dugjon el tárgyakat, hogy kereshesse a gyermek, kendő alá, fiókba, háta mögé, de mindig úgy, hogy lássa. Ezzel együtt gyakorolják a fiókok, szekrényajtók csukását, nyitását.

Könyvajánló:

Korosztályra lebontott foglalkoztató 0-6 éves korú gyerekeknek - Deákné B. Katalin: Anya, taníts engem! Fejlesztési lehetőségek születéstől iskolakezdésig, www.tudatoszulo.hu

Mozgásos mondókák - Csiri biri torna tár 1., 2., (Csimota Kiadó), www.csiribiri.hu

Ölbéli játékok, mondókák – Kerekítő 1., Kerekítő 2., Kerekítő 3., Kerekítő 4., Kerekítő 5. - Ölbéli játékok, mondókák hanganyaggal (Móra Kiadó), www.kerekito.hu

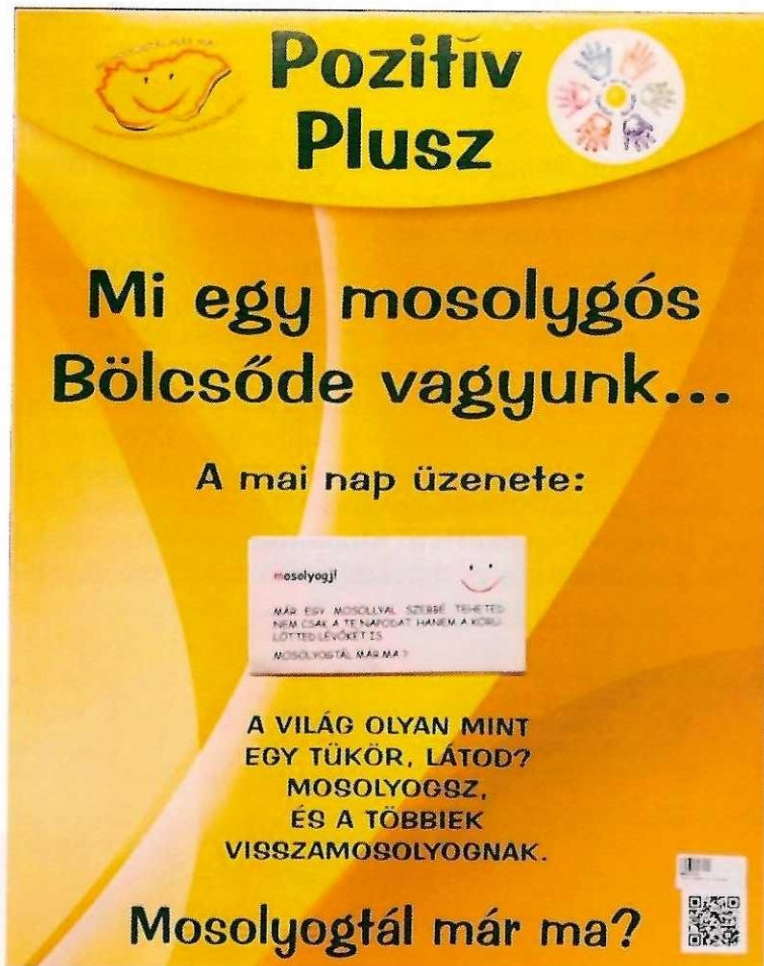
Mozgásos, hancúrozós játékörlemek – Anthony T. Debenedet – Lawrence J. Cohen (2023): Kapcsolj ki mindent, és játssz! Mozgásos, hancúrozós, birkózós játékok 2-12 éves korú gyerekekkel

Óvodások játékaról gyakorlati útmutató szülőknek is - Kerekes – Böddi – Bavalics (2024): A gyermekek játéka és ami mögötte van

Október 4-én a mosolyé volt a főszerep az Idevár Bölcsődében. A Mosolygós Magyarokért Mozgalom kezdeményezésére az ország számos pontján tettek a résztvevők egy időben sétát, amelyhez mi is csatlakoztunk.

„Ha van közös akarat, találunk közös szavakat”

Pozitív Plusz

Mi egy mosolygós Bölcsőde vagyunk...

A mai nap üzenete:

mosolyogj!

MÁR EGY MOSOLLYAL SZIBBÉ TRÉTTED. NEM CSAK A TE NAPODAT HANEM A KÖRÜLÖTTED LÉVŐKÉT IS MOSOLYOSTÁL MÁR MA?

A VILÁG OLYAN MINT EGY TÜKÖR, LÁTOD? MOSOLYOGSZ, ÉS A TÖBBIÉK VISSZAMOSOLYOGNAK.

Mosolyogtál már ma?

Gyerekedvencek

Paradicsomos burgonyafőzelék

Hozzávalók

1 kg burgonya

2 evőkanálliszt

1 fejtörőshagyma

10 dkg paradicsompüré

2 evőkanálcukor

0.5 csokor zeller

3 evőkanál olaj

Só

Elkészítés

Elkészítés: A burgonyát kockára vágjuk, annyi sós vízben, ami épp ellepi elkezdjük főzni. Amikor félig megpuhult, hozzáadjuk a zellerlevelet s az apróra vágott hagymát. Tovább főzzük, s ha megpuhult a krumpli, hozzákeverjük a sűrített paradicsomot. Ezután kivesszük a zellert a főzelékből.

Világos rántást készítünk: olajat forrósítunk, rászórjuk a lisztet, elkeverjük, de csak addig pirítjuk, amíg felhabosodik. Hideg vizet adunk hozzá, elkeverjük benne, s szűrőn át a főzelékhez öntjük. Felforraljuk, közben fűszerezzük.

Porog a, forog a
Kisbaba lánya ha táncolt,
Ha a mezőn vándorolt,
Majd a fűre a réten,
Új a nap is az égen.

Sohasem jár a lába
Széllel a szél nyitogatja,
A mezőn a táncos népe
Porog a, forog a székelye.

(Porog a, forog a, porog a, forog a,
porog a, forog a székelye,
porog a, forog a, porog a, forog a,
porog a, forog a székelye.)

1

Ess, e - ső, ess, Zab sza - po - rod - jék,
Holnap dé - lig ess! Bú - za bok - ro - sod - jék,
Az én ha - jam o - lyan le - gyen, Mint a csi - kó far - ka!
Még an - nál is hosz - szabb, Mint a Du - na hosz - sza!

A TARTALOMBÓL

Naszekné Ladola Erika, intézményvezető: Köszöntés	1
Mózsik Anikó:	2
Minta szerepe, utánzás, szerepjáték bölcsődés korban	
Kovács Ildikó Csilla:	8
A mesék, mesélés jelentősége kisgyermekkorban	
Szilágyiné Divinyi Erika:	12
Kortárs kapcsolatok alakulása a bölcsődében	
Karáth Fruzsina:	16
Beszédfejlődés a bölcsődében szakember szemmel	
Fuczai Ágnes:	20
Családi kézműveskedés a bölcsődében, avagy miért érdemes együtt készülni az ünnepekre?	
Petikné Bodóczki Karolina:	24
A gyermekek érzelmi fejlődésének és érzelmi intelligenciájának fejlődésének támogatása	
Krúdy Emese pszichológus:	30
Fejlesszünk vagy játszunk? Játékkal fejlesszünk!	
Gyerekkedvencek	36

